

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

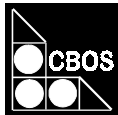
BS/144/2002

PRZED WYBORAMI SAMORZĄDOWYMI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

PRZED WYBORAMI SAMORZĄDOWYMI

- W sierpniu mniej osób niż w lipcu deklaruje zainteresowanie zbliżającymi się wyborami samorządowymi (spadek z 56% do 50%). Liczba interesujących się obecnie tym wydarzeniem jest taka sama jak odnotowana w sierpniu '98, w analogicznym okresie przed poprzednimi wyborami władz lokalnych.
- Swój udział w tych wyborach zapowiada 55% ankietowanych, czyli nieco mniej niż przed miesiącem (58%), mniej także niż przed czterema laty (60%).
- Przewidując swoje zachowanie w wyborach do sejmików wojewódzkich obecnie mniej więcej co ósmy wyborca deklaruje udzielenie poparcia kandydatom niezależnym. Jednak w sytuacji, gdy kandydaci ci w przeważającej większości nie są jeszcze znani, deklaracje te należy traktować raczej w kategoriach intencji niż rzeczywistych zamiarów.
- W chwili obecnej preferencje wyborców wskazują na możliwość równowagi wpływów w sejmikach wojewódzkich dwóch ugrupowań: lewicowej koalicji SLD-UP i centroprawicowego bloku PO-PiS, jednak do wyborów mogą się one jeszcze zmienić. Trzeba też pamiętać, że otrzymane wyniki **pokazują rozkład preferencji w skali całego kraju, natomiast w poszczególnych województwach może on być zupełnie inny.**

Mimo zbliżania się terminu wyborów samorządowych deklarowane zainteresowanie nimi nie wzrasta, lecz wręcz przeciwnie - w sierpniu¹ jest nieco mniejsze niż w lipcu i czerwcu. Być może wynika to stąd, że w poprzednich miesiącach media poświęcały tej sprawie więcej uwagi w związku z pracami sejmowymi nad ordynacją wyborczą. Obecnie zainteresowanie jesiennymi wyborami deklaruje równo połowa badanych, czyli tyle samo, co w sierpniu '98, przed poprzednimi wyborami samorządowymi.

Tabela 1

W tym roku odbędą się wybory samorządowe do rad gminnych, powiatowych i sejmików wojewódzkich. Czy Pana(ią) wybory te:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VIII '98	IX '98	I '02	IV '02	V '02	VI '02	VII '02	VIII '02
	w procentach							
– interesują	50	63	42	46	47	55	56	50
– nie interesują	47	35	54	50	51	44	43	49
Trudno powiedzieć	3	2	4	4	2	1	1	1

Także swój udział w nadchodzących wyborach zapowiada obecnie mniej osób, niż deklarowało w lipcu, a zwłaszcza w czerwcu, mniej również niż przed czterema laty - w sierpniu '98.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (147) przeprowadzono w dniach od 2 do 5 sierpnia 2002 roku na liczącej 967 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

Tabela 2

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	VIII '98	IX '98	VI '02	VII '02	VIII '02
	w procentach				
Na pewno wezmę w nich udział	41	56	43	45	41
Raczej wezmę w nich udział	19	13	18	13	14
Łącznie TAK	60	69	61	58	55
Raczej nie wezmę w nich udziału	11	4	7	11	12
Na pewno nie wezmę w nich udziału	14	9	13	13	13
Łącznie NIE	25	13	20	24	25
Jeszcze nie wiem	15	17	19	18	20

Brak zainteresowania nadchodzącymi wyborami nie jest jednoznaczny z planowaną w nich absencją. Swoją udział w głosowaniu zapowiada bowiem niemal co piąty badany spośród nieinteresujących się nimi.

Tabela 3

Czy Pan(i) interesuje się wyborami*?	Czy zamierza Pan(i) wziąć w nich udział?		
	Tak	Jeszcze nie wie	Nie
	w procentach		
Tak	92	7	1
Nie	18	32	50

* Pominięto „trudno powiedzieć”

Spośród respondentów, którzy brali udział w poprzednich wyborach samorządowych, obecnie co dziesiąty nie zamierza uczestniczyć w tegorocznych, a co jedenasty nie podjął jeszcze decyzji w tej sprawie. Mogą to być w znacznej części osoby w mniejszym lub większym stopniu rozczarowane pracą samorządu w swoim miejscu zamieszkania. Jednocześnie w czterech najmłodszych rocznikach potencjalnych wyborców, czyli wśród tych, którzy w roku '98 byli jeszcze niepełnoletni, co czwarty już zapowiada swoją absencję w wyborach, natomiast pozostali dzielą się na dwie równoliczne grupy - deklarujących zamiar uczestniczenia w głosowaniu i takich, którzy jeszcze się nie zdecydowali.

Tabela 4

Czy brał(a) Pan(i) udział w poprzednich wyborach samorządowych?*	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w zbliżających się wyborach samorządowych?		
	Tak	Jeszcze nie wie	Nie
	w procentach		
Tak	81	9	10
Nie	34	22	44
Nie miał(a) ukończonych 18 lat	38	37	25

*Pominięto tych, którzy odmówili odpowiedzi na to pytanie bądź zasłaniali się brakiem pamięci

O tym, że rozczarowanie pracą samorządu wpływa na niektórych mieszkańców demobilizująco, może świadczyć to, że badani niezadowoleni z pracy władz lokalnych swojej miejscowości rzadziej niż ci, którzy oceniają ją pozytywnie, deklarują obecnie zamiar udziału w wyborach, częściej natomiast jeszcze się wahają bądź już podjęli decyzję o niegłosowaniu.

Tabela 5

Ocena działalności władz lokalnych	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w zbliżających się wyborach samorządowych?		
	Tak	Jeszcze nie wie	Nie
	w procentach		
Dobra	63	17	20
Zła	53	22	25

Mieszkańcy niewielkich społeczności lokalnych - wsi i małych miast - gdzie codzienne kontakty obywatela z władzą lokalną są bardziej żywe i bezpośrednie, częściej deklarują zainteresowanie wyborami samorządowymi. Jednak przełożenie tego na zamiar udziału w wyborach ujawniło się tylko wśród mieszkańców wsi.

Tabela 6

Miejsce zamieszkania	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?		
	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie
	w procentach		
Wieś	61	15	24
Miasto do 20 tys. mieszkańców	52	20	28
Miasto od 20 do 100 tys.	53	22	24
Miasto od 101 do 500 tys.	50	22	27
Miasto powyżej 501 tys. mieszkańców	50	25	25

Zamiar uczestniczenia w wyborach samorządowych najczęściej deklarują rolnicy - (78%) oraz członkowie kadry kierowniczej i inteligencji (72%).

Interesująco kształtują się deklaracje dotyczące udziału w wyborach w poszczególnych grupach wieku. Z jednej strony są osoby w wieku średnim i przedemerytalnym, które w większości mają zamiar uczestniczyć w głosowaniu, z drugiej zaś - ludzie młodzi i najstarsi, którzy znacznie rzadziej składają tego rodzaju deklaracje.

Tabela 7

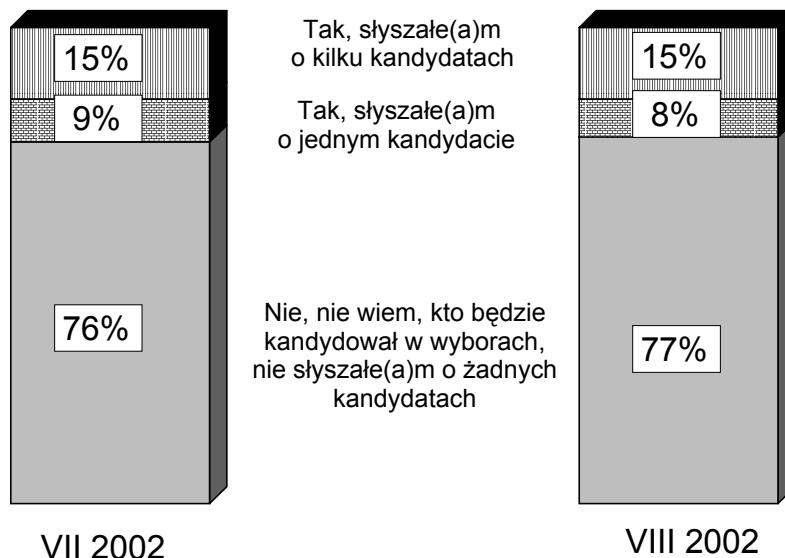
Wiek	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?		
	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie
	w procentach		
18 - 24 lat	43	29	29
25 - 34	47	20	32
35 - 44	63	14	23
45 - 54	60	19	21
55 - 64	71	18	11
65 lat i więcej	49	17	33

W tegorocznych wyborach samorządowych po raz pierwszy szefowie samorządów stopnia podstawowego - wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast - będą wybierani w sposób bezpośredni. Ten sposób wybierania jest niemal powszechnie akceptowany - opowiada się za nim dwie trzecie badanych². Wprawdzie nie rozpoczęła się jeszcze oficjalna procedura zgłaszania kandydatów na te stanowiska, jednak wielu z nich ogłosiło już publicznie zamiar kandydowania. Czy i w jakim stopniu potencjalni wyborcy orientują się w tym, kto w ich miejscu zamieszkania będzie kandydował na wójta, burmistrza czy prezydenta miasta?

Zdecydowana większość badanych - ponad trzy czwarte - nie zetknęła się jeszcze z żadnymi informacjami na temat ewentualnych kandydatów w bezpośrednich wyborach wójtów, burmistrzów czy prezydentów miast. Co siódmy respondent (15%) słyszał o kilku kandydaturach, a kolejne 8% - o jednej osobie zamierzającej ubiegać się o to stanowisko w ich miejscowości. Prawie takie same wyniki uzyskaliśmy przed miesiącem.

² Por. komunikat CBOS „Wybory samorządowe”, czerwiec 2002.

RYS. 1. CZY WIE PAN(I), KTO W PANA(I) MIEJSCOWOŚCI BĘDZIE KANDYDOWAŁ W JESIENNYCH WYBORACH SAMORZĄDOWYCH NA STANOWISKO WÓJTA (BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA)?

W kwestii ewentualnych kandydatów wyraźnie najlepiej orientują się mieszkańcy wielkich miast, co niewątpliwie wynika z faktu, że o te stanowiska zamierza ubiegać się tam wielu znanych polityków i sprawa ta od pewnego już czasu jest przedmiotem zainteresowania mediów. Nie zmienia to faktu, że nawet w tych miejscowościach wiedza mieszkańców o osobach zamierzających startować w wyborach jest jeszcze bardzo ograniczona.

Tabela 8

Miejsce zamieszkania	Czy wie Pan(i), kto w Pana(i) miejscowości będzie kandydował na stanowisko wójta (burmistrza, prezydenta miasta)?		
	Tak, słyżale(a)m o kilku kandydatach	Tak, słyżale(a)m o jednym kandydacie	Nie, nie wiem, kto będzie kandydował w wyborach, nie słyżale(a)m o żadnych kandydatach
w procentach			
Wieś	12	7	81
Miasto do 20 tys. mieszkańców	21	6	73
Miasto od 20 do 100 tys.	15	7	77
Miasto od 101 do 500 tys.	11	8	81
Miasto powyżej 501 tys. mieszkańców	27	9	63

Na wiedzę w tej kwestii wyraźnie wpływa poziom wykształcenia i zainteresowanie wyborami. Wśród osób z wyższym wykształceniem i członków kadry kierowniczej i inteligencji około dwóch piątych orientuje się, kto będzie kandydował w tych wyborach w ich miejscowości. Wśród ogółu badanych interesujących się wyborami nieco ponad jedna trzecia słyszała o osobach zamierzających kandydować.

Tabela 9

W tym roku odbędą się wybory samorządowe do rad gminnych, powiatowych i sejmików wojewódzkich. Czy Pana(ia) wybory te:	Czy wie Pan(i), kto w Pana(i) miejscowości będzie kandydował na stanowisko wójta (burmistrza, prezydenta miasta)?		
	Tak, słyszała(a)m o kilku kandydatach	Tak, słyszała(a)m o jednym kandydacie	Nie, nie wiem, kto będzie kandydował w wyborach, nie słyszała(a)m o żadnych kandydatach
	w procentach		
- interesują	25	10	65
- nie interesują	6	5	89
Trudno powiedzieć	11	-	89

PREFERENCJE W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH

W każdym badaniu przedwyborczym największe zainteresowanie budzą, rzecz jasna, preferencje wyborcze - na kogo badani zamierzają oddać głos. Na podstawie odpowiedzi na takie pytanie formułowane są prognozy wyników głosowania. W przypadku wyborów samorządowych, przeprowadzanych w ponad dwóch tysiącach jednostek samorządowych, prognozy takie można by formułować jedynie na podstawie badań przeprowadzanych w każdej jednostce z osobna. Natomiast sondaż realizowany na próbie ogólnopolskiej - tak jak ten, którego wyniki przedstawiamy - nie uprawnia do formułowania jakichkolwiek prognoz dotyczących wyników wyborów w konkretnych jednostkach. Może on jedynie dać ogólną orientację o poparciu dla poszczególnych ugrupowań w skali całego kraju. Ponadto należy pamiętać, że wybory samorządowe odbywają się na trzech szczeblach samorządu, a wyborca może głosować na różne ugrupowania na poszczególnych szczeblach i niejednokrotnie tak właśnie robi (w lipcu taki sposób głosowania zapowiedział co dwudziesty badany).

W omawianym sondażu zapytaliśmy o poparcie dla partii i ugrupowań w wyborach do **sejmików wojewódzkich**. Na liście zamieściliśmy te koalicje wyborcze, których zawiązanie na szczeblu ogólnopolskim zostało podane do wiadomości publicznej. Uzyskane wyniki pozwalają zorientować się w przeciętnym poparciu dla poszczególnych ugrupowań w skali całego kraju w wyborach do tego szczebla samorządu, ale - podkreślamy raz jeszcze - nie należy na ich podstawie wysnuwać wniosków odnośnie do wyników wyborów w konkretnych województwach.

Tabela 10

Na kandydatów jakiej partii lub koalicji partii politycznych zamierza Pan(i) głosować w wyborach samorządowych do sejmików wojewódzkich*?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VII '02 (N=596)	VIII '02** (N=533)
	w procentach	
Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz Unia Pracy (koalicja wyborcza)	18	18
Platforma Obywatelska oraz Prawo i Sprawiedliwość (koalicja wyborcza)	16	15
Samoobrona RP	11	9
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	9
Liga Polskich Rodzin oraz Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe (koalicja wyborcza)	5	5
Front Demokratyczny „Wspólnota 2002” - koalicja wyborcza skupiająca Unię Wolności, Ruch Społeczny i Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - Ruch Nowej Polski	3	4
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (KPEiR)	2	3
Unia Polityki Realnej (UPR)	1	(0,3)
Na kandydatów niezależnych - niezwiązanych z żadną partią	11	10
Trudno powiedzieć	21	24
* W lipcu pytaliśmy ogólnie „w wyborach samorządowych”. Wówczas 5% badanych dało odpowiedź „w wyborach poszczególnych szczebli zgłoszę na kandydatów różnych partii, koalicji”		
** Pełny wykaz poparcia dla poszczególnych partii zob. w tabeli 4 aneksu		

W tegorocznych wyborach samorządowych, podobnie jak w poprzednich, dominującą rolę będą odgrywać partie polityczne. Niemniej pewna rola przypadnie także lokalnym komitetom wyborczym niezwiązanym z żadną partią. Na takich kandydatów do sejmików wojewódzkich zapowiada oddanie głosu co dziesiąty wyborca.

W stosunku do lipca preferencje ankietowanych nie uległy właściwie żadnym zmianom. Odnotowaliśmy tylko nieznaczny spadek odsetka osób zapowiadających głosowanie na Samoobronę.

Badani zamierzający uczestniczyć w jesiennych wyborach najczęściej gotowi są poprzeć kandydatów koalicji SLD i UP. Jednak tylko niewiele mniej osób chciałoby głosować na przedstawicieli bloku tworzonego przez PO i PiS. Na relatywnie duże poparcie może również liczyć PSL, a także Samoobrona - mimo niewielkiego spadku odsetka jej zwolenników. Obecnie w wyborach do sejmików wojewódzkich na PSL i Samoobronę chce głosować tyle samo osób. Tylko co dwudziesty przyszedł uczestnik wyborów zakłada, że zagłosuje na listy koalicji tworzonej przez LPR i ZChN. Jeszcze mniej osób deklaruje udzielenie poparcia innej koalicji prawicowej, grupującej UW, RS oraz SKL-RNP. Jednocześnie blisko jedna czwarta potencjalnych wyborców nie zdecydowała jeszcze, na kogo oddać głos.

Koalicja SLD-UP ma poparcie stosunkowo równo rozłożone na wsi i w miastach niezależnie od ich wielkości. Częściej chcą głosować na nią badani powyżej 34 roku życia niż młodszy, a spośród grup społecznych najbardziej popierają ją pracownicy umysłowi niższego szczebla.

Koalicja PO-PiS ma najwięcej zwolenników w wielkich miastach. Poparcie dla jej kandydatów deklarują też najczęściej badani z wyższym wykształceniem, należący do kadry kierowniczej i inteligencji, prowadzący samodzielną działalność gospodarczą, osiągający najwyższe dochody i zadowoleni z własnej sytuacji materialnej.

Samoobrona może liczyć na pewne sukcesy na wsi i w małych miastach. Poparcie dla niej deklarują przede wszystkim rolnicy, w pewnym stopniu także pracownicy umysłowi niższego szczebla.

PSL tradycyjnie ma poparcie na wsi, a w szczególności wśród rolników, choć - według obecnego stanu - w tej ostatniej grupie przegrywa z Samoobroną. Niewielkie w sumie poparcie dla LPR-ZChN jest rozłożone dość równomiernie w różnych środowiskach społecznych. Rzadziej niż inni zapowiadają głosowanie na tę koalicję badani zadowoleni

z własnej sytuacji materialnej. „Wspólnota 2002” może liczyć niemal wyłącznie na badanych z wyższym wykształceniem, należących do kadry kierowniczej i inteligencji.

Jak się mają te deklaracje poparcia w wyborach samorządowych do preferencji wobec poszczególnych partii na szczeblu ogólnokrajowym, deklarowanych wówczas, gdy pytamy o ewentualne wybory parlamentarne? Aby dokonać porównania, obliczyliśmy preferencje w wyborach samorządowych w taki sam sposób, jak robimy to badając poparcie dla partii w ewentualnych wyborach parlamentarnych, tj. tylko w stosunku do tych respondentów, którzy już zdecydowali, na kogo oddać głos.

Tabela 11

Partie i ugrupowania	Deklaracje poparcia w wyborach:	
	parlamentarnych (N=400)	do sejmików wojewódzkich (N=406)
	w procentach	
Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz Unia Pracy*	34	24
Platforma Obywatelska oraz Prawo i Sprawiedliwość*	25	20
Samoobrona RP	12	12
Polskie Stronnictwo Ludowe	10	11
Liga Polskich Rodzin oraz Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe*	9	7
Front Demokratyczny „Wspólnota 2002” - koalicja wyborcza skupiająca Unię Wolności, Ruch Społeczny i Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - Ruch Nowej Polski*	6	5
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (KPEiR)	3	4
Unia Polityki Realnej (UPR)	1	(0,4)
Kandydaci niezależni - niezwiązani z żadną partią	-	13
Inna partia lub koalicja	1	2

* Zapowiedziana koalicja wyborcza w wyborach samorządowych - na liście w pytaniu o preferencje w wyborach parlamentarnych partie te występowały oddzielnie

Wstępne preferencje przyszłych wyborców dotyczące sejmików wojewódzkich³ odbiegają w pewnym stopniu od rozmiarów społecznego poparcia, na jakie w tej chwili mogą liczyć poszczególne ugrupowania w przypadku wyborów parlamentarnych. Wprawdzie

³ Przypomnijmy, że w poprzednim sondażu 5% badanych zapowiedziało głosowanie na różne ugrupowania w wyborach poszczególnych szczebli. Por. komunikat CBOS „Wybory samorządowe - zainteresowanie i preferencje partyjne”, lipiec 2002.

w obydwu przypadkach największe szanse zdobycia głosów wyborców mają kandydaci startujący z list koalicji SLD-UP, ale poziom poparcia dla tej koalicji w wyborach do sejmików wojewódzkich okazuje się jednak wyraźnie niższy niż deklarowany w odpowiedziach na pytanie o preferencje partyjne w ewentualnych wyborach parlamentarnych i bardzo zbliżony do poziomu poparcia dla PO-PiS. Natomiast notowania Samoobrony i PSL w obydwu przypadkach są takie same bądź prawie takie same. Bardzo nieznaczna różnica (in minus) występuje w stosunku do notowań LPR.

Czy poparcie deklarowane w przypadku wyborów parlamentarnych automatycznie oznacza przychyłność dla kandydatów popieranej partii lub koalicji w wyborach samorządowych?

Tabela 12 (N=395)

Elektoraty partii politycznych	Na kandydatów jakiej partii lub koalicji zamierza Pan(i) głosować w wyborach do sejmików wojewódzkich?								
	SLD-UP	PO-PiS	Samoobrona RP	PSL	LPR-ZChN	Wspólnota 2002	Kandydaci niezależni	Inna	Trudno powiedzieć
w procentach									
SLD	68	2	2	5	-	2	7	-	14
PiS	1	53	-	10	7	9	10	4	6
Samoobrona RP	2	11	52	6	2	-	-	3	24
PO RP	-	83	-	-	4	-	12	-	1
PSL	-	-	16	60	2	-	6	1	15
LPR	-	11	10	2	46	-	13	8	10

Zamiar poparcia kandydatów własnej partii, a w tym przypadku również partii współkoalicjanta, najczęściej deklarują zwolennicy Platformy Obywatelskiej. Aż 83% sympatyków PO zamierza w wyborach do sejmików wojewódzkich głosować na przedstawicieli bloku utworzonego wspólnie z PiS. Poza tym znacząca grupa wyborców PO zamierza poprzeć jedynie kandydatów niezależnych. Natomiast kandydaci koalicji PO-PiS w mniejszym stopniu mogą liczyć na głosy sympatyków drugiego z tworzących ją ugrupowań (53% deklaracji zwolenników PiS), gdyż znacząca ich część bierze pod uwagę głosowanie

na kandydatów niezależnych, PSL i „Wspólnoty 2002”. Z drugiej strony koalicja ta może jednak oczekiwać poparcia pewnej części zwolenników LPR oraz Samoobrony.

Na kandydatów wystawionych do sejmików wojewódzkich przez własną partię w koalicji z UP⁴ zamierza głosować ponad dwie trzecie zwolenników SLD. Koalicja ta nie może jednak - jak się wydaje - liczyć na znaczące poparcie w wyborach samorządowych ze strony sympatyków innych partii.

Trzy piąte wyborców PSL zamierza głosować na kandydatów tego stronnictwa w wyborach do sejmików wojewódzkich. Partia ta może jednak liczyć także na głosy zwolenników PiS (10% tego elektoratu deklaruje poparcie dla ludowców) i w mniejszym stopniu - Samoobrony i SLD. Natomiast tylko połowa sympatyków Samoobrony (52%) zamierza poprzeć w wyborach samorządowych swoich przedstawicieli. Na partię tę chce jednak głosować znacząca część elektoratu PSL (16%), a także LPR (10%).

Najmniej konsekwentni w swych opcjach wyborczych są zwolennicy LPR. Tylko 46% z nich deklaruje zamiar głosowania na przedstawicieli koalicji tej partii i ZChN, pozostali deklarują poparcie zarówno dla PO-PiS, Samoobrony, jak i kandydatów niezależnych.

Przedstawione wyżej preferencje wyborców należy traktować bardzo ostrożnie, gdyż mogą one ulec zmianom, kiedy wyborcy poznają konkretne nazwiska kandydatów, a także gdy zawiązane zostaną lokalne komitety i porozumienia wyborcze.

★

★

★

Mimo iż do wyborów samorządowych pozostało niedużo czasu, zainteresowanie nimi nie wzrasta. Składa się na to zapewne z jednej strony atmosfera wakacyjna w miastach i wzmożone prace na wsi, z drugiej - brak ostatecznych decyzji co do terminu tych wyborów,

⁴ Ze względu na zbyt małą liczebność nie uwzględniliśmy w tabeli zwolenników UP.

skutkiem czego w terenie nie podjęto jeszcze ostatecznych decyzji o kształcie porozumień wyborczych, programie czy kandydatach.

W wyborach tych decydującą rolę odgrywać będą partie polityczne. Niemniej na poziomie sejmików wojewódzkich w chwili obecnej mniej więcej co ósmy badany deklaruje poparcie kandydatów niezależnych. Jednak w sytuacji, gdy kandydaci ci w przeważającej większości nie są jeszcze znani, deklaracje te należy traktować raczej w kategoriach intencji niż rzeczywistych zamiarów.

Za znaczący należy jednak uznać fakt, że obecnie deklaracje wyborców wskazują na możliwość równowagi wpływów w sejmikach wojewódzkich dwóch formacji: lewicowej koalicji SLD-UP i centroprawicowego bloku PO-PiS. Jest to sytuacja całkowicie odmienna zarówno od obecnego układu sił w Sejmie, jak i od ankietowych preferencji dotyczących poparcia udzielanego partiom i ugrupowaniom na szczeblu ogólnokrajowym.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jesienią tego roku odbędą się wybory samorządowe do rad gminnych, powiatowych i sejmików wojewódzkich. Inaczej niż w poprzednich wyborach mieszkańcy będą wybierać także wójtów (burmistrzów, prezydentów miast). Czy Pana(ią) wybory te:

(%)

	interesują	nie interesują	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	49	1	967
Płeć				
Mężczyźni	55	45	1	462
Kobiety	46	53	2	505
Wiek				
18-24 lat	35	64	1	149
25-34	49	51	0	174
35-44	52	47	2	166
45-54	57	42	1	216
55-64	65	35	0	107
65 lat i więcej	44	53	3	155
Miejsce zamieszkania				
Wieś	58	41	1	355
Miasto do 20 tys.	53	47	0	119
20-100 tys.	45	52	2	195
101-500 tys.	43	57	1	187
501 tys. i więcej mieszk.	42	56	2	111
Wykształcenie				
Podstawowe	44	53	3	243
Zasadnicze zawodowe	48	51	1	266
Średnie	52	48	0	360
Wyższe	66	33	1	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	70	30	0	53
Prac. umysł. niż. szczebla	52	47	1	84
Pracownicy fiz. - umysł.	40	60	0	79
Robotnicy wykwalifikowani	47	53	0	82
Robotnicy niewykwalifik.	38	62	0	50
Rolnicy	71	29	0	56
Pracujący na własny rach.	42	51	6	43
Bierni zawodowo				
Renciści	61	38	2	106
Emeryci	46	52	2	171
Uczniowie i studenci	39	61	0	56
Bezrobotni	47	53	0	134
Gospodynie domowe i inni	55	41	4	54
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	63	37	0	130
spółce właścicieli	45	55	0	74
prywatnych i państwa	41	58	2	176
sekt. pryw. poza rolnict.	62	38	0	65
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	54	46	0	104
300-399	53	47	0	68
400-599	47	53	0	169
600-800	48	50	2	154
Powyżej 800 zł	56	43	1	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	45	0	309
Średnie	43	55	2	448
Dobre	59	41	0	210
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	46	0	51
Raz w tygodniu	56	43	1	517
1-2 razy w miesiącu	52	47	1	122
Kilka razy w roku	43	55	2	178
W ogóle nie uczestniczy	31	69	1	96
Poglądy polityczne				
Lewica	60	39	1	244
Centrum	47	53	1	247
Prawica	66	34	0	191
Trudno powiedzieć	34	64	2	285

Tabela 2. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?

(%)

	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie	Liczba osób
Ogółem	55	20	25	967
Płeć				
Mężczyźni	61	14	25	462
Kobiety	50	24	26	505
Wiek				
18-24 lat	43	29	29	149
25-34	47	20	32	174
35-44	63	14	23	166
45-54	60	19	21	216
55-64	71	18	11	107
65 lat i więcej	49	17	33	155
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	15	24	355
Miasto do 20 tys.	52	20	28	119
20-100 tys.	53	22	24	195
101-500 tys.	50	22	27	187
501 tys. i więcej mieszk.	50	25	25	111
Wykształcenie				
Podstawowe	46	23	32	243
Zasadnicze zawodowe	55	17	28	266
Średnie	58	20	22	360
Wyższe	69	16	15	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	16	12	53
Prac. umysł. niż. szczebla	64	18	18	84
Pracownicy fiz.- umysł.	39	25	36	79
Robotnicy wykwalifikowani	46	23	31	82
Robotnicy niewykwalifik.	37	25	38	50
Rolnicy	78	10	12	56
Pracujący na własny rach.	45	25	30	43
Bierni zawodowo				
Renciści	64	11	25	106
Emeryci	58	18	23	171
Uczniowie i studenci	47	33	20	56
Bezrobotni	55	15	30	134
Gospodynie domowe i inni	46	30	23	54
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	58	24	18	130
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	50	15	34	74
sekt. pryw. poza rolnict.	46	24	30	176
prywatnym gosp. rolnym	72	9	20	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	58	16	26	104
300-399	54	21	25	68
400-599	53	16	32	169
600-800	54	22	24	154
Powyżej 800 zł	62	13	25	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	17	28	309
Średnie	53	23	24	448
Dobre	60	16	24	210
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	17	28	51
Raz w tygodniu	62	18	21	517
1-2 razy w miesiącu	55	16	28	122
Kilka razy w roku	41	29	30	178
W ogóle nie uczestniczy	44	19	38	96
Poglądy polityczne				
Lewica	67	14	20	244
Centrum	54	19	27	247
Prawica	72	16	12	191
Trudno powiedzieć	35	28	37	285

Tabela 3. Czy wie Pan(i), kto w Pana(i) miejscowości będzie kandydował w jesiennych wyborach samorządowych na stanowisko wójta (burmistrza, prezydenta miasta)? 1 - Tak, słyszałem(a)m o kilku kandydatach; 2 - Tak, słyszałem(a)m o jednym kandydacie; 3 - Nie, nie wiem, kto będzie kandydował w wyborach, nie słyszałem(a)m o żadnych kandydatach

	(%)			Liczba osób
	1	2	3	
Ogółem	15	8	77	967
Płeć				
Mężczyźni	16	10	74	462
Kobiety	15	5	80	505
Wiek				
18-24 lat	10	7	83	149
25-34	12	8	79	174
35-44	16	10	74	166
45-54	22	6	72	216
55-64	15	6	80	107
65 lat i więcej	15	7	77	155
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	7	81	355
Miasto do 20 tys.	21	6	73	119
20-100 tys.	15	7	77	195
101-500 tys.	11	8	81	187
501 tys. i więcej mieszk.	27	9	63	111
Wykształcenie				
Podstawowe	7	7	86	243
Zasadnicze zawodowe	14	4	82	260
Średnie	19	9	72	360
Wyższe	27	12	60	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	34	7	59	53
Prac. umysł. niż. szczebla	17	14	69	84
Pracownicy fiz.- umysł.	14	11	76	79
Robotnicy wykwalifikowani	17	8	74	82
Robotnicy niewykwalifik.	19	0	81	50
Rolnicy	20	8	72	56
Pracujący na własny rach.	21	8	71	43
Bierni zawodowo				
Renciści	12	8	80	106
Emeryci	13	6	81	171
Uczniowie i studenci	9	9	83	56
Bezrobotni	12	7	80	134
Gospodynie domowe i inni	10	1	89	54
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	22	8	70	130
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	16	15	70	74
sekt. pryw. poza rolnict.	17	9	74	176
prywatnym gosp. rolnym	19	7	73	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	14	5	81	104
300-399	17	6	77	68
400-599	9	6	85	169
600-800	11	8	81	154
Powyżej 800 zł	23	11	65	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	7	75	309
Średnie	12	8	80	448
Dobre	19	8	73	210
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	6	75	51
Raz w tygodniu	15	8	76	517
1-2 razy w miesiącu	17	8	75	122
Kilka razy w roku	15	7	78	178
W ogóle nie uczestniczy	14	6	81	96
Poglądy polityczne				
Lewica	19	10	71	244
Centrum	17	8	75	247
Prawica	21	7	72	191
Trudno powiedzieć	7	5	88	285

Tabela 4. Na kandydatów jakiej partii lub koalicji partii politycznych zamierza Pan(i) głosować w wyborach samorządowych do sejmików wojewódzkich?

	Wspólnota 2002	KPEiR	LPR i ZChN	PLD	PO i PiS	PPS	PSL	Samoobrona
Ogółem	4	3	5	1	15	0	9	9
Płeć								
Mężczyźni	4	2	4	0	19	0	10	10
Kobiety	3	3	7	1	12	1	7	9
Wiek								
18-24 lat	3	0	9	0	18	0	8	9
25-34	6	0	6	0	25	0	2	13
35-44	6	0	4	1	9	0	14	12
45-54	2	0	5	1	17	1	11	9
55-64	2	13	6	1	9	0	5	8
65 lat i więcej	1	5	6	2	16	1	8	3
Miejsce zamieszkania								
Wieś	2	3	4	0	7	1	16	15
Miasto do 20 tys.	5	1	3	1	14	0	3	13
20-100 tys.	4	2	8	1	21	0	5	6
101-500 tys.	3	3	9	2	19	0	4	3
501 tys. i więcej mieszk.	10	3	1	2	35	0	0	0
Wykształcenie								
Podstawowe	1	7	6	2	6	1	9	14
Zasadnicze zawodowe	2	1	4	0	9	1	9	14
Średnie	3	2	4	1	22	0	10	5
Wyższe	12	0	5	0	25	0	4	4
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	21	0	2	0	32	0	4	0
Prac. umysł. niż. szczebla	4	0	4	0	17	0	7	13
Pracownicy fiz.- umysł.	3	4	4	0	9	0	14	0
Robotnicy wykwalifikowani	7	0	6	0	10	0	9	5
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	7	0	0	0	21	15
Rolnicy	0	0	5	0	9	0	18	30
Pracujący na własny rach.	5	0	0	0	32	0	4	0
Bierni zawodowo								
Renciści	1	9	8	1	10	0	10	16
Emeryci	1	7	7	2	16	1	6	2
Uczniowie i studenci	0	0	11	0	14	0	11	17
Bezrobotni	4	0	2	2	19	0	6	8
Gospodynie domowe i inni	0	0	11	0	18	5	6	2
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	9	0	5	0	16	0	7	7
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	2	4	0	0	31	0	0	8
sekt. pryw. poza rolnict.	9	0	2	0	13	0	14	5
prywatnym gosp. rolnym	0	4	4	0	10	0	18	28
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	2	0	3	0	12	0	12	16
300-399	4	5	6	0	13	4	13	7
400-599	1	3	14	3	11	0	9	7
600-800	1	5	5	0	24	0	8	5
Powyżej 800 zł	9	3	5	1	21	0	0	2
Ocena własnych war. mater.								
Złe	3	3	8	2	16	1	10	5
Średnie	3	3	5	0	10	0	9	12
Dobre	6	1	2	0	25	0	8	8
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	2	7	6	0	24	0	2	5
Raz w tygodniu	3	3	8	1	14	1	10	10
1-2 razy w miesiącu	2	2	2	0	11	0	15	8
Kilka razy w roku	9	2	0	0	23	0	4	7
W ogóle nie uczestniczy	3	0	0	1	19	0	4	9
Poglądy polityczne								
Lewica	1	2	3	0	6	0	9	6
Centrum	3	3	4	1	16	0	9	17
Prawica	9	3	11	1	33	0	9	3
Trudno powiedzieć	1	3	4	2	6	1	7	12

(continued)

Tabela 4 (cd.). Na kandydatów jakiej partii lub koalicji partii politycznych zamierza Pan(i) głosować w wyborach samorządowych do sejmików wojewódzkich?

(%)

	SLD i UP	UPR	Inna partia, koalicja	Kandydat niezależny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	0	2	10	24	533
Płeć						
Mężczyźni	18	0	3	11	18	280
Kobiety	18	1	1	9	30	252
Wiek						
18-24 lat	16	0	0	9	28	64
25-34	13	1	3	11	20	83
35-44	18	0	5	9	23	105
45-54	23	0	0	10	21	129
55-64	15	0	1	9	31	76
65 lat i więcej	22	1	2	9	24	77
Miejsce zamieszkania						
Wieś	13	0	1	9	29	217
Miasto do 20 tys.	20	0	0	11	31	62
20-100 tys.	25	0	1	6	22	104
101-500 tys.	21	0	6	12	18	94
501 tys. i więcej mieszk.	19	2	3	14	10	55
Wykształcenie						
Podstawowe	14	0	0	9	32	111
Zasadnicze zawodowe	15	0	2	12	27	145
Średnie	23	0	2	7	20	208
Wyższe	16	1	4	13	17	69
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	10	0	9	12	10	38
Prac. umysł. niż. szczebla	31	0	2	10	12	53
Pracownicy fiz.- umysł.	23	0	3	19	20	31
Robotnicy wykwalifikowani	17	0	6	9	31	37
Robotnicy niewykwalifik.	28	0	0	22	7	18
Rolnicy	0	0	3	6	29	43
Pracujący na własny rach.	21	0	4	7	26	20
Bierni zawodowo						
Renciści	21	0	0	4	22	68
Emeryci	16	0	0	12	30	100
Uczniowie i studenci	14	0	0	3	30	27
Bezrobotni	18	0	0	12	29	73
Gospodynie domowe i inni	29	5	0	0	24	25
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	27	0	2	10	17	75
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	10	0	14	11	20	38
sekt. pryw. poza rolnict.	22	0	1	14	20	81
prywatnym gosp. rolnym	0	0	5	5	26	47
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	21	0	0	16	17	61
300-399	16	3	0	2	27	37
400-599	21	0	0	8	22	89
600-800	20	1	1	8	25	83
Powyżej 800 zł	26	0	4	11	19	84
Ocena własnych war. mater.						
Złe	17	1	0	12	23	170
Średnie	18	0	2	8	28	237
Dobre	20	0	4	10	16	126
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	23	0	2	5	25	28
Raz w tygodniu	12	0	1	11	27	319
1-2 razy w miesiącu	22	2	3	6	27	68
Kilka razy w roku	26	1	1	13	15	73
W ogóle nie uczestniczy	44	0	3	5	13	42
Poglądy polityczne						
Lewica	44	0	0	8	20	163
Centrum	10	0	2	12	24	133
Prawica	5	1	4	9	12	137
Trudno powiedzieć	5	0	3	10	46	100